

LEREN LUISTEREN:

ONGELIJKHEID, EMANCIPATIE EN FEMINISME

Artistic vision in context

Baby Blue Benzo | Sara Cwynar (2024)

Bart Wouters

INHOUD

INTRODUCTIE	- 3 -
<u>HOE BEÏNVLOED DE LOONKLOOF TUSSEN MANNEN EN VROUWEN DE ONAFHANKELIJKHEID EN GELIJKHEID VAN VROUWEN?</u>	- 3 -
<u>WAT WORD ER GEDAAN OM AANDACHT TE BRENGEN VOOR DIT PROBLEEM?</u>	- 4 -
<u>WELKE ORGANISATIES ZIJN ER DIE DIT SOORT ACTIES ORGANISEREN?</u>	- 4 -
<u>WAT VOOR ANDERE ACTIES VOEREN DE DOLLE MINA'S?</u>	- 5 -
<u>WAAROM IS HET NOG ALTIJD NODIG DAT DIT SOORT ACTIES WORDEN GEVOERD?</u>	- 7 -
CONCLUSIE.....	8

Introductie

De foto uit de collectie 'Baby Blue Benzo' van Sara Cwynar spreekt mij in eerste instantie voornamelijk aan door de esthetische combinatie van voorwerpen en kleuren in een chaotische maar intrigerende rommel. Maar wat mij echt overhaalde was de producten waaruit de compositie is opgebouwd. Een collectie aan voornamelijk roze producten die voornamelijk met vrouwen worden geassocieerd zoals haarclips, wasknijpers en waaiers. Het straalt de vrouwelijke positie binnen het kapitalisme uit.

Die positie is iets waar ik me als man niet zelf iets bij voorstellen. Ik kan me niet verplaatsen in die positie. Ik kan enkel luisteren naar vrouwelijke stemmen in mijn omgeving en in de media, om me hier over te informeren. Dat is ook precies wat ik heb gedaan in dit essay. Ik ben niet enkel opzoek gegaan naar cijfers en verhalen geschreven door weer een man. Ik luister naar de vrouwenstemmen in de media, de wetenschap en de cultuur.

Geïnspireerd door de foto maar ook recent onderzoek en schoolwerk van mijn vriendin kwam ik uit op de hoofdvraag van dit essay. Hoe beïnvloed de loonkloof tussen mannen en vrouwen de onafhankelijkheid en gelijkheid van vrouwen? In harde cijfers maar vooral ook in ervaring en gevoel.

Hoe beïnvloed de loonkloof tussen mannen en vrouwen de onafhankelijkheid en gelijkheid van vrouwen?

In een artikel van het tijdschrift van het Belgische het Steunpunt Werk. Staat beschreven dat de reden om deeltijds te werken, 'zorg voor kinderen of volwassen die niet kunnen werken'. Bij slechts 6,6% van de deeltijds werkende mannen wordt geven en bij maar liefst 23,4% van de deeltijds werkende vrouwen (Coenen & Morsink, 2018). Dit laat zien dat het vaker voor vrouwen een onvrijwillige keuze is om minder te werken en dus minder eigen inkomen te hebben, omdat de samenleving verwacht dat zij eerder zorg zullen dragen dan mannen.

'De 'child penalty is het effect van de komst van kinderen op het inkomen van moeders en vaders, ten opzichte van het inkomen dat ze naar verwachting zouden hebben gehad als ze geen kinderen hadden gekregen.' (Adema et al., 2022). Het krijgen van kinderen is dus de voornaamste reden voor een afname van het inkomen. Alleen dit verschilt nogal tussen mannen en vrouwen, de geschatte child penalty op het inkomen is na zeven jaar gelijk aan 46% daling voor moeders en 0% voor vaders.

Maar niet alleen ouders worden geraakt door de loonkloof. 'Uit de Monitor Loonverschillen 2022 blijkt dat het uurloon van vrouwen in het bedrijfsleven in 2022 gemiddeld 16,4 procent lager lag dan dat van mannen.' (*Kamerstukken I 2023/24*, 27099, nr. 24).

Wat word er gedaan om aandacht te brengen voor dit probleem?

Dat het probleem bestaat en serieus genomen moet worden is duidelijk. Maar toch hoor ik er in mijn omgeving er nog altijd weinig over of wordt het probleem gebagtelliseerd. Hoe wordt er in de maatschappij voor gezorgd dat de ernst van het probleem duidelijk is?

Ieder jaar op 24 november is het Equal Pay Day. Symbolisch gezien werken vrouwen vanaf die dag voor de rest van het jaar voor niks omdat zij gemiddeld 10,5% minder verdienen dan mannen. Door een dit met de dag in perspectief te zetten wordt het probleem fysieker dan alleen een percentage. ("Dolle Mina's Arnhem Vragen Aandacht Voor Equal Pay Day", 2025)

Daarnaast werd in aanloop naar de tweede kamer verkiezingen van 2023 de 'Stemwijzer Gelijke Beloningen

opgericht. Via deze webpagina konden mensen zien welke partijen in hun partijprogramma aandacht besteedde aan het oplossen van de loonkloof. (Stichting Gelijke Beloningen, 2023)

Welke organisaties zijn er die dit soort acties organiseren?

Twee grote drijvende krachten achter deze beweging die aandacht vragen voor het probleem zijn: De Dolle Mina's en Stichting Gelijke beloningen.

Stichting gelijke beloningen organiseert rondom Equal Pay Day een landelijke actiedag om aandacht te vragen voor het probleem. Verder organiseren ze gedurende de rest van

het jaar verscheidene andere acties over het recht op gelijke lonen (*Over Ons - Stichting Gelijke Beloning*, 2024).

“Dolle Mina is een feministische beweging, ontstaan in de winter van 1969-1970 uit onvrede met de traditionele rolpatronen tussen man en vrouw. Met ludieke acties verkreeg Dolle Mina landelijk media-aandacht. De belangrijkste eisen waren: kansengelijkheid tussen man en vrouw, doorbreken van de traditionele rolverdeling en legalisering van abortus.” (*Historie – Dolle Mina*, z.d.).

De één dus een stichting die zich uitsluitend richt op het recht op gelijke lonen, de ander een overkoepelende feministische organisatie die ook aan dit onderwerp aandacht besteedt.

Wat voor andere acties voeren de Dolle Mina's?

Door te lezen over wie de Dolle Mina's zijn op hun eigen pagina werd ik steeds nieuwsgieriger naar andere actie waar zij zich op richten.

De eerste actie ooit van de Dolle Mina's was de bestorming van Business School Nijenrode. Deze school nam op het moment van de actie geen vrouwelijke studenten aan.

De actie eindigde met het verbranden van een korset.

Direct de dag daarna trokken de Dolle Mina's naar het stadhuis in Amsterdam. Daar deelde ze pamfletten uit met daarop de tekst “Wie haalt het haardotje uit de gootsteen?”. Hiermee waarschuwde ze toekomstige bruiden voor de slavinnen rol van vrouwen binnen het huwelijk. Ook blokkeerde ze ‘plaskrullen’, openbare sta-toiletten voor heren. Dit uit protest tegen het

gebrek aan openbare damestoiletten in de stad. En richtte ze op het beursplein een mini-crèche op om te pleiten voor gratis kinderopvang. (*Historie – Dolle Mina*, z.d.)

Maar ook nu zijn er nog tal van acties georganiseerd door de Dolle Mina's. Zo organiseerde ze op 8 maart nog een 'Feminist March', geven ze op hun website informatie over het universele handgebaar voor vrouwen die hulp nodig hebben en houden ze op 3 augustus een protest mars tegen femicide. (Actie – Dolle Mina, z.d.)

Waarom is het nog altijd nodig dat dit soort acties worden gevoerd?

(Paintvine®, z.d.)

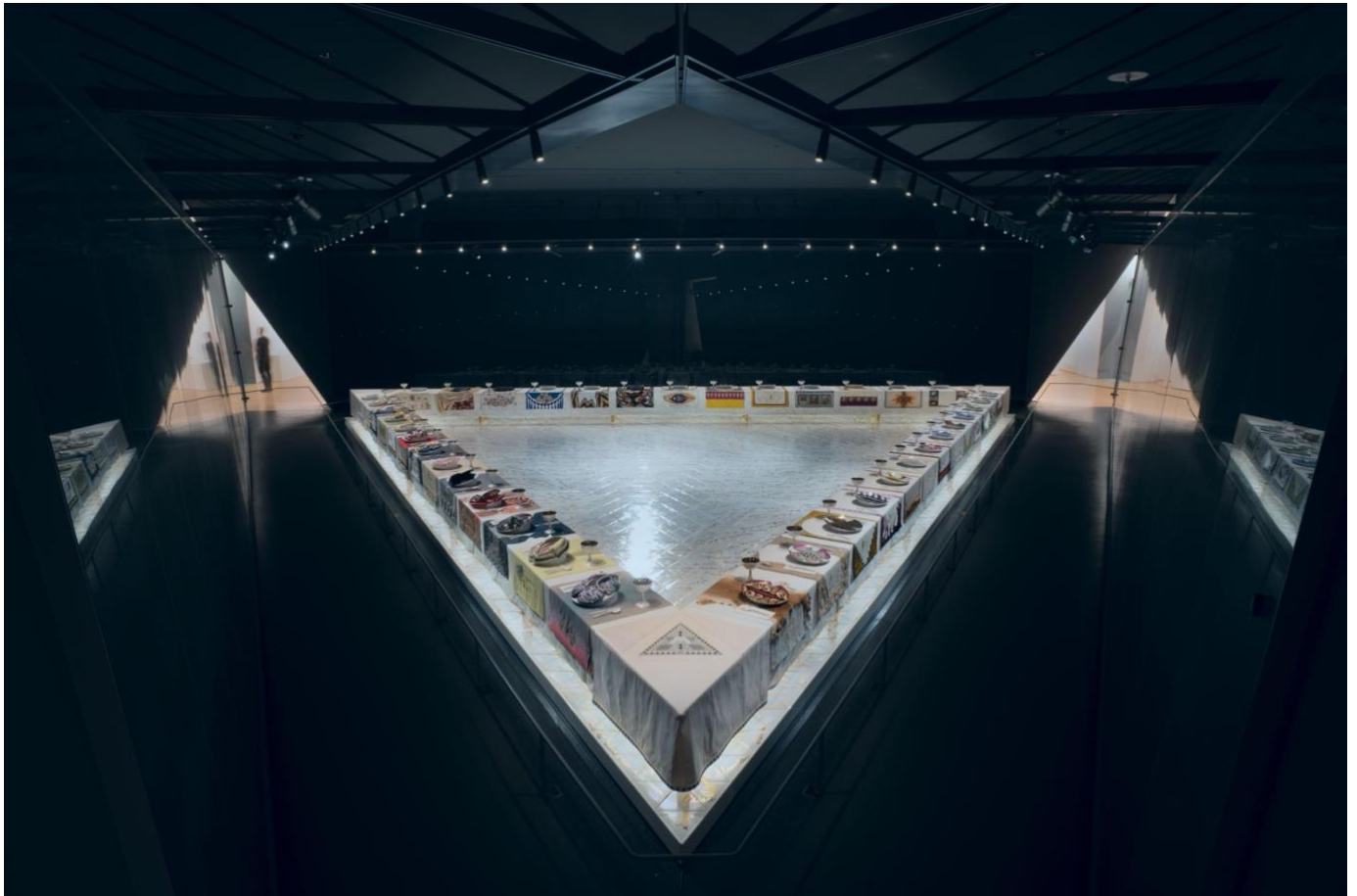
Op 10 oktober 2023 onthulde de feministische kunstgroep Guerrilla Girls haar expositie 'The Female Gaze'. Een collectie die als doel had om de nog steeds bestaande ongelijkheid tussen mannen en vrouwen in de kunst te highlighten. En daarnaast politieke en sociale problemen te koppelen aan de culturele en sociale discriminatie die vrouwen ervaren. Met als meest opvallende werk de poster waarop bevraagd wordt of vrouwen naakt moeten zijn om het Met. Museum in te komen. Het collectief ontdekte namelijk dat slecht 5% van de artiesten in het museum vrouwelijk was, hoewel maar liefst 85% van de naakte beelden van vrouwen waren. (*Framing The Female Gaze: Women Artists And The New Historicism - Group Exhibition — Guerrilla Girls, 2023*)

Verder gebruikten de groep werken als posters, stickers en publieke installaties om hun boodschap over te

brengen. Deze acties vonden over de hele wereld plaats. Zo ook in de National Gallery in Sofia Bulgarije. (*EXHIBITIONS/STREET PROJECTS — Guerrilla Girls, z.d.*)

‘The Dinner Party’ van Judy Chicago is een ouder maar nog altijd relevant werk. Het werk bestaat uit een grote driehoekige tafel gedekt met totaal 39 plaatsen. Iedere plaats is gedekt met glazen, bestek en als middelpunt een porseleinen bord met daarop een vorm geïnspireerd door een vulva. Iedere plek is gewijd aan het herdenken van een beroemde vrouw uit de geschiedenis. (Avrotros, 2025) (Chicago, 1974)

De boodschap van het werk is laten zien dat deze belangrijke historische vrouwen nog vaak vergeten worden in de moderne geschiedenisboeken (Avrotros, 2025). Een probleem wat zich nog altijd voor doet. Vrouwen verdwijnen vaak in de door witte mannen gedomineerde westerse geschiedenis. (Stoop, 2022)

Conclusie

Ondanks jarenlang inzet van verschillende organisaties is de loonkloof nog altijd een actief probleem. Het heeft zich alleen iets meer verborgen. De ongelijkheid is nu dan niet meer direct te zien onder aan de streep van de loonstrook. Het is juist diep doorgedrongen in de variabele die die loonstrook vormen. Parttime of fulltime uren, de sociale verplichting om meer zorg voor een kind te dragen en ongelijk kansen op het bereiken van posities zorgen ervoor dat vrouwen nog altijd harder moeten werken voor dezelfde financiële compensatie.

Maar de loonkloof is slechts een fractie van het probleem. Ook de veiligheid en sociale vrijheid voor vrouwen is nog altijd in gevaar. Juist daarom is het nodig om hiervoor op te komen. Enkel omdat er wat vooruitgang is geboekt sinds het begin van het feminisme betekent niet dat we het kunnen laten voor wat het is.

Juist daarom is het belangrijk om belangrijke organisaties die zich hiervoor inzetten aan het woord te laten blijven. En om juist die vergeten, verloren en onderdrukte stemmen al is het in de wetenschap, de geschiedenis, de cultuur of gewoon in je eigen omgeving alle ruimte te geven die ze nodig hebben. Want als man kun je van alles denken over mogelijke oplossingen, maar de mensen die daar het meeste verstand van hebben zijn de vrouwen zelf.

Bronnen

Actie – Dolle Mina. (z.d.). <https://dollemina.org/actie/>

Adema, Y., Rabaté, S., & Rellstab, S. (2020, 15 december). *Inkomen moeders halveert bijna na komst kinderen*. ESB. Geraadpleegd op 20 mei 2026, van <https://esb.nu/inkomen-moeders-halveert-bijna-na-komst-kinderen/>

Avrotros. (2025, 24 februari). *4 x feministische kunstenaars die inspireren*. AVROTROS. <https://www.avrotros.nl/article/4-x-feministische-kunstenaars-die-inspireren~935/>

Chicago, J. (1974). *The Dinner Party* [Installatie]. Brooklyn Museum, New York, Verenigde Staten.

Cwynar, S. (2024). *Baby Blue Benzo*.

Dolle Mina's Arnhem vragen aandacht voor Equal Pay Day. (2025, 26 november). *Arnhemse Koerier*. <https://www.arnhemsekoerier.nl/nieuws/algemeen/210410/dolle-minas-arnhem-vragen-aandacht-voor-equal-pay-day>

EXHIBITIONS/STREET PROJECTS — *Guerrilla girls*. (z.d.). Guerrilla Girls. <https://www.guerrillagirls.com/exhibitions>

Framing the Female Gaze: Women Artists and the New Historicism - Group Exhibition — Guerrilla Girls. (2023, 10 oktober). Guerrilla Girls. <https://www.guerrillagirls.com/gg-calendar/2023/10/10/framing-the-female-gaze-women-artists-and-the-new-historicism-exhibition>

Goesaert & Struyven, Statbel, Merens, Buckx, & Meng, Glorieux en Vantienoven, FOD WASO & UNIA, Eurostat, FOD WASO, Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen, Sociaal-Cultureel Planbureau, & Glorieux et al. (z.d.). Vrouwen werken in België vier keer zo vaak deeltijds dan mannen. In *OVER.WERK Tijdschrift van het Steunpunt Werk* (Vol. 1, Nummer 2018, pp. 61–63).

Historie – Dolle mina. (z.d.). <https://dollemina.org/historie/>

Kamerstukken I 2023/24, 27099, nr. 24

Over ons - Stichting Gelijke Beloning. (2024, 6 oktober). Stichting Gelijke Beloning. <https://stichtinggelijkebeloning.nl/over-ons/>

Paintvine®. (z.d.). *The Guerrilla Girls: Unmasking Inequality in the Art World*. <https://paintvine.co.nz/blogs/news/the-guerrilla-girls-unmasking-inequality-in-the-art-world?srsltid=AfmBOooTqNLdjBCeYrNzg0DWsTRkztgsESW1kextQxAaIVkDGAF-uCrh>

Stichting Gelijke Beloningen. (2023). *Stemwijzer Gelijke Beloning*.
Stichtinggelijkebeloningen. Geraadpleegd op 12 juni 2026, van
<https://stichtinggelijkebeloning.nl/campagne-stemwijzer-gelijke-beloning/>

Stoop, P. (2022, 19 december). *Schitterende juwelen uit de vrouwengeschiedenis*. De
Reactor. [https://www.dereactor.org/teksten/schitterende-juwelen-uit-de-
vrouwengeschiedenis](https://www.dereactor.org/teksten/schitterende-juwelen-uit-de-vrouwengeschiedenis)